

25 лютого 2010 р. пішов із життя Ярослав Романович Дашкевич. 13 грудня минулого року йому виповнилося 83 роки. Тисячі людей прийшли попрощатися і провести в останню путь видатного науковця й українця-патріота, який для багатьох був символом нескореного духу і високої шляхетності. Його поховали на Личаківському кладовищі поряд із дружиною Людмилою Шереметьєвою-Дашкевич.

Син легендарних діячів національно-визвольних змагань Романа Дашкевича та Олени Степанів, Ярослав Дашкевич зазнав переслідувань від комуністичного режиму. Кришталево чесний,

принциповий, вірний національним ідеалам, він не йшов на жодні компроміси з ним, і той відплатив йому роками таборів (1949–1956), згодом – тривалим безробіттям (1980–1990). Генетично успадкувавши волелюбну вдачу, Ярослав Романович був свідком боротьби армії УПА за незалежність України, а після заслання брав живу участь у русі шістдесятників та діяльності Української Гельсінської Спілки. Власне життєве кредо він сформулював у місткій фразі: “заповіти своїх батьків я намагався виконувати з піднятою головою і вважаю, що тим нелегким шляхом, який мені накреслили батьки, я правильно іду далі”.

Шлях у науку Ярослав Дашкевич розпочав як філолог, закінчивши філологічний факультет Львівського державного університету. Перша друкована праця 20-літнього науковця “Словник псевдонімів, криптонімів, криптограм: (Спроба системи)”. Робота над словником тривала впродовж трьох років, однак через репресії, які зазнав упорядник, завершена не була.

Праця над словником відбила джерелознавчі зацікавлення молодого науковця, які в ті роки набагато більше могли реалізуватися в царині археографічно-історичній, ніж наскрізь перейнятій ідеологічними шорами філологічній. Як історик і джерелознавець-археограф Ярослав Романович урешті й зажив світової слави. Він блискуче знав історію Сходу, передусім Вірменії, був визнаним медієвістом. Від початку 1990-х рр. Дашкевич керував Львівським відділенням Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, з 1998 р. завідував також кафедрою сходознавства філологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка, яку заснував.

Володіючи енциклопедичними знаннями, Ярослав Романович у своїй науковій практиці періодично звертався до літературознавства. Так, він був одним із упорядників фундаментальних збірників документів і матеріалів про Івана Франка, Тараса Шевченка та Лесю Українку, одним із авторів “Шевченківського словника”. Написав низку шевченкознавчих статей.

Художній смак Ярослава Дашкевича, за його спогадами, формувався під впливом творчості Івана Франка. Ще хлопчиком Ярослав знав напам’ять його вірші, а згодом доля подарувала йому миті спілкування із синами та онуками Івана Франка. Невипадково для дипломної роботи Дашкевич обрав тему “Іван Франко як театральний критик”, а його друга друкована наукова праця була саме франкознавча – “Архів Івана Франка”. Уже під час роботи у Львівському філіалі бібліотеки АН УРСР Дашкевичеві випало стати бібліотекарем кабінету Івана Франка, відкритого при цьому філіалі в 1945 р. Тут із молодим науковцем ділилася досвідом Марія Деркач, до кола його спілкування в ті роки належали академік Михайло Возняк та визначний книгознавець Юрій Меженко.

Ярослав Дашкевич залишив величезну наукову спадщину – понад 1500 публікацій. Без сумніву, вони назавжди залишаться взірцем глибокого сумлінного і всеохопного проникнення в предмет дослідження. Науковець постійно працював над тим, щоб розширити межі українознавства, ствердити його не тільки як гуманітарну дисципліну, а й як націєтворчий і державницький чинник. Велич української науки і велич української нації для нього були поняття тотожні. Вічна пам’ять славному синові України!